

AV. GÖRKEM GÖKÇE

**UZAY HUKUKU
DÜNÜ, BUGÜNÜ, YARINI**

onikilevha
KURUMSAL YAYINLAR

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR LİSTESİ	XIII
GİRİŞ.....	1
TARİHÇE.....	3

BİRİNCİ BÖLÜM TEMEL KAVRAMLAR

I. UZAY.....	7
II. UZAY OBJESİ.....	8
III. YAPAY UYDULAR.....	8
A. Haberleşme Uyduları	8
B. Uzaktan Algılama Uyduları.....	9
C. Navigasyon Uyduları.....	9
IV. FİRLATICI DEVLET YA DA FİRLATICI TARAF	10
V. HAVA SAHASI.....	10
VI. UZAYIN SINIRI	12
VII. YÖRÜNGE	14
A. Alçak Dünya Yörüngesi	14
B. Orta Dünya Yörüngesi.....	15
C. Jeostatik Yörünge	15

İKİNCİ BÖLÜM
MEVCUT UZAY FAALİYETLERİ VE BU
FAALİYETLERİN HUKUKİ REJİMİ

I.	YAPAY UYDULARIN KULLANIMI.....	17
A.	Uyduların Hukuki Rejimi.....	17
II.	UZAY İSTASYONLARI	19
A.	Uzay İstasyonunun Mülkiyeti.....	21
B.	Uzay İstasyonunda Gerçekleşen Olaylar Bakımından Yargısal Yetki.....	21
C.	Uzay İstasyonunda Yapılan Bir Buluş Fikri Mülkiyet Hukuku Açısından Nasıl Değerlendirilir?	21
D.	Uzay İstasyonunda İşlenen Suçlar	22
III.	UZAYDA KOLONİZASYON ÇALIŞMALARI	23
A.	Uzay Kolonizasyonunun Önemi	23
B.	Neden Mars?	24
C.	Mars Kolonizasyonu ile Doğması Muhtemel Hukuki Problemler.....	27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
UZAY FAALİYETLERİ PERSPEKTİFİNDEN
TEMEL HUKUKİ SORUNLAR

I.	UZAYIN HUKUKİ STATÜSÜ VE EGEMENLİK SORUNU	31
II.	UZAYDA MÜLKİYET SORUNU	32
III.	HAVA SAHASI İLE UZAY ARASINDAKİ SINIR.....	34
IV.	UZAYA ERİŞİMİN KOLAYLAŞMASI VE UZAY ENKAZI SORUNU	36
V.	UZAY HUKUKUNA KONU AKTÖRLER.....	37
VI.	MEVCUT DÜZENLEMELERİN YETERSİZLİĞİ	38

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
MEVCUT UZAY HUKUKU
DÜZENLEMELERİ

I.	ULUSLARARASI UZAY HUKUKUNUN GELİŞİMİ.....	41
II.	BMGK KARARLARI	43
III.	ULUSLARARASI ANLAŞMALAR	45
	A. Dış Uzay Anlaşması	46
	B. Kurtarma Anlaşması	47
	C. Uzay Sorumluluk Sözleşmesi	48
	D. Tescil Sözleşmesi.....	51
	E. Ay Anlaşması.....	53
IV.	BM’NİN ULUSLARARASI ANLAŞMALAR DIŞINDAKİ ÇALIŞMALARI	54
	A. BM 23-26 Eylül 2019 Tarihli İstanbul Konferansı ile Tartışılan Esaslar.....	56
	1. BM İstanbul Konferansı Çalışma Grupları.....	57
	2. Uygulama Alanı Grubu	58
	3. İzin Grubu.....	58
	4. Gözetim ve Tescil Grubu	59
	5. Sorumluluk / Sigorta Grubu	60
	6. Uzay Çöpünün Azaltılması Grubu	61
V.	AB SİSTEMİNDE UZAY HUKUKU	62
	A. Uzay Faaliyetlerinin Avrupa’da Gelişimi.....	62
	1. Avrupa’da Kurulan Uluslararası Kuruluşlar.....	62
VI.	TÜRKİYE’DE UZAY HUKUKU	70
	A. Türkiye’nin Uzay Faaliyetleri.....	70
	1. Uydular	70
	2. Türkiye Uzay Ajansı ve Milli Uzay Programı.....	71
	3. Keşif Uydu Komutanlığı.....	74
	4. TÜBİTAK.....	75

5. Savunma Sanayii	75
6. Özel Sektör	76

BEŞİNCİ BÖLÜM

UZAY HUKUKUNDA YENİ UFUKLAR

I. UZAYDA ÇİFTÇİ OLMAK: UZAY TARIM HUKUKU	79
A. Tarımın İnsan Hayatındaki Yeri.....	80
B. Uzay Tarımında Mülkiyet Sorunu.....	80
C. Uzay Tarımı Hukukuna Yönelik Değerlendirmeler	82
II. YENİ YER ALTI KAYNAKLARI: UZAY MADENCİLİĞİ HUKUKU	85
A. Maden Hukuku Düzenlemeleri.....	88
B. Uzay Madenciliği Hukukuna Yönelik Değerlendirmeler.....	89
III. KEŞFEDİLECEK YENİ YERLER: UZAY TURİZMİ HUKUKU	95
A. Giriş.....	96
B. Turizm Hukuku Düzenlemeleri	99
C. Uzay Turizmi Hukukuna Yönelik Değerlendirmeler	101
IV. UZAY ÇEVRE HUKUKU.....	105
A. Giriş.....	105
B. Uzay Faaliyetleri ve Çevre Hukuku.....	107
C. Uzay Enkazı	109
D. Uzay Enkazlarının Sebep Olduğu Kazalar ve Sorumluluk	111
E. Nükleer Kirlilik	113
V. UZAY VE İNSAN HAKLARI HUKUKU	114
KAYNAKÇA	117